

Sygn. akt II UK 417/15

POSTANOWIENIE

Dnia 14 czerwca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z wniosku K.G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W.
z udziałem zainteresowanej K. M.
o ubezpieczenie społeczne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 14 czerwca 2016 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 26 listopada 2014 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 listopada 2014 r., sygn. akt III AUa [...], Sąd Apelacyjny w [...] – w sprawie z wniosku K. G. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W., przy udziale zainteresowanej K. M., o ubezpieczenie społeczne – oddalił apelację K. G. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. z dnia 6 marca 2014 r., sygn. akt VIII U [...], oddalającego odwołanie wnioskodawczynie K. G. od decyzji organu rentowego z dnia 23 kwietnia 2013 r., w której stwierdzono, że wnioskodawczynie K. G., nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu jako pracownik u zainteresowanej – płatnika składek K. M..

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego wnioskodawczyni zaskarżyła skargą kasacyjną opierając skargę na pierwszej podstawie kasacyjnej określonej w art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na przyczynę przyjęcia skargi określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

W ocenie autorki skargi: „oczywista zasadność skargi polega na przyjęciu przez Sąd II instancji, przy tak poczynionych w przedmiotowej sprawie ustaleniach w zakresie stanu faktycznego, że umowa o pracę zawarta w dniu 1.09.2012 r. pomiędzy skarżącą K. G. a zainteresowaną K. M. jest pozorna, a w konsekwencji nieważna i tym samym nie stanowi tytułu do objęcia skarżącej obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym, pomimo tego, że skarżąca K. G. faktycznie wykonywała pracę na rzecz zainteresowanej...”. „...dla ustalenia pozorności umowy o pracę wymagane jest całkowicie niesporne ustalenie, że praca nie była faktycznie wykonywana za zgodą obu stron, tymczasem z ustalonego stanu faktycznego wynika, że skarżąca od dnia podpisania umowy podjęła i wykonywała pracę na rzecz zainteresowanej pracodawcy oraz kontynuowała ją po powrocie z urlopu macierzyńskiego. Natomiast bez znaczenia jest fakt, że praca była wykonywana przez skarżącą przez krótki czas, z uwagi na zwolnienie lekarskie, albowiem istotne jest wyłącznie wykazanie, że była ona faktycznie wykonywana.” „...Sąd Apelacyjny w sposób oczywisty naruszył przepisy prawa materialnego poprzez uznanie, że zawarta przez skarżącą umowa o pracę jest nieważna z powodu jej pozorności. Skoro bowiem Sąd Apelacyjny nie zakwestionował faktu świadczenia pracy na rzecz pracodawcy, nie powinien - zgodnie z zasadami logiki - uznać, że umowa miała charakter pozorny”.

Organ rentowy w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o: 1. wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Z ostrożności procesowej, na wypadek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania organ rentowy wniósł o: 2. oddalenie skargi kasacyjnej, 3. zasądzenie od skarżącej na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych. W odpowiedzi nie zawarto odrębnego wniosku o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w zakresie trybu tzw. „przedsądu” określonego w art. 398⁹ k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wnioskodawczyni nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżąca wykazała istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas, gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego

oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/ 07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13 – Lex nr 1380967).

Odnosząc powyżej przedstawione założenia interpretacyjne na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyżej przedstawionych wymogów; nie wykazuje, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest oparte na założeniu, zgodnie z którym „skarżąca od dnia podpisania umowy podjęła i wykonywała pracę na rzecz zainteresowanej pracodawcy oraz kontynuowała ją po powrocie z urlopu macierzyńskiego”. Takie założenie jest sprzeczne z podstawą faktyczną zaskarżonego rozpatrywaną skargą kasacyjną wyroku Sądu drugiej instancji – podstawą tą Sąd Najwyższy jest związany stosownie do przepisu art. 398¹³ § 2 k.p.c.

Wbrew temu, co twierdzi autorka skargi w uzasadnieniu wniosku, Sąd Apelacyjny w [...] ustalił, że skarżąca nie podjęła i nie wykonywała pracy na rzecz

zainteresowanej. Powyższe ustalenie Sąd drugiej instancji przyjął w oparciu o cały szereg okoliczności – szeroko przedstawionych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku – w tym między innymi to, że w dniu 1 września 2012 r. (sobota) zainteresowana zawarła z wnioskodawczynią K. G., będącą siostrą zainteresowanej, umowę o pracę na czas nieokreślony. Wnioskodawczyni była w ciąży, a od 3 września 2012 r. przebywała na zwolnieniu lekarskim. Wnioskodawczyni została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia pracowniczego dopiero w dniu 6 września 2012 r. (w momencie wystąpienia jej niezdolności do pracy). Ponadto zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia pracy uzyskała dopiero w dniu 24 września 2012 r. (takie zaświadczenie składa się przed podjęciem zatrudnienia). W trakcie, gdy wnioskodawczyni przebywała na długotrwałym zwolnieniu lekarskim i następnie urlopie macierzyńskim, zainteresowana nie zatrudniła innej osoby na jej miejsce, nawet na zastępstwo. W ocenie Sądu drugiej instancji celem zawarcia przedmiotowej umowy nie było realizowanie stosunku pracy, tylko uzyskanie prawa do świadczeń z systemu ubezpieczenia społecznego. Brak jest dowodów świadczących o wykonywaniu przez wnioskodawczynię czynności pracowniczych, które zwiększały dochody firmy i tym samym pozwalały na wypłacanie tak wysokiego wynagrodzenia (7.081 zł). Nie doszło do podjęcia i wykonywania pracy przez wnioskodawczynię na rzecz zainteresowanej. Sąd drugiej instancji uznał, że okoliczność podjęcia przez wnioskodawczynię po powrocie z urlopu macierzyńskiego pracy u zainteresowanej na 1/4 etatu nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy; istotne jest bowiem ustalenie, czy wnioskodawczyni w chwili zawarcia umowy o pracę, to jest od dnia 1 września 2012 r., faktycznie wykonywała pracę na rzecz zainteresowanej.

W tym kontekście nie było przeszkód, aby płatnik składek złożył w ZUS nowy wniosek o objęcie wnioskodawczyni pracowniczym ubezpieczeniem od dnia faktycznego podjęcia pracy.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.